

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.265/2011/7.

A Győri Ítéltábla a Hantos Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Pozsonyi András ügyvéd által képviselt alperessel szemben bérleti díj megfizetése iránt indított perében a Veszprém Megyei Bíróság 2011. április 1. napján kelt 1.G.40.135/2009/23. sorszám alatti ítéletével szemben az alperes által 24., Gf.3. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen a felperesnek 622.300. (Hatszázhuszonkettőezer-háromszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság felhívására - 900.000. (Kilencszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes értékesíteni kívánta az építőipari fröccsöntött és extrudált termékek gyártására és forgalmazására irányuló tevékenységi köreit, eszközeit, az arra vonatkozó tapasztalatait. Az alperes a több okiratba foglalt, 2006. november 1., 2007. január 2., 2007. március 1. és 2007. március 22. napján kelt szerződésekkel a felperestől megvásárolta a műanyagipari termékek gyártására alkalmas gépeket (a Blake PVC extruder gépsort, a Blake társextrudert, a CI.Emme PVC extruder gépsort, a Battenfeld Unilog 4000 fröccsöntőgépet, az Arburg fröccsöntőgépet és egy darab elektromos targoncát) a gyártáshoz szükséges további berendezéseket és szerszámokat, a meglévő késztermékeket és alapanyagokat. A felperes átadta az alapanyagok, alkatrészek és eszközök beszerzési forrásait; a gépeket és berendezéseket karbantartó szakemberek listáját; az értékesítést végző két üzletkötőjét, a vásárlópartnerek értékesítési hálózatát. A *2006. november 1. - 2007. március 31.* napja közötti időszakban a felperes tököli telephelyén az alperes alkalmazottait betanította az átruházott gépek- és berendezések működtetésére, a betanítás során a felek gyártást is végeztek. A betanítás időszakára a bérbeadó felperes és a bérlő alperes között a 2006. november 1., 2007. január 2. és 2007. március 1. napján kelt szerződésekkel *ingatlan- és gépbérleti szerződés* jött létre; a tököli telephely, valamint a termékgyártó gépek bérleti díjaként 2.500.000. - 2.500.000.Ft/hó + áfa díjat kikötve. Az utolsóként megkötött, 2007.

március 22. napján kelt szerződés alapján az alperes 2006. december végéig a késztermékekért 9.591.997.Ft -, az alapanyagokért 1.989.700.Ft - és a továbbszámlázott árukért 1.110.542.Ft megfizetését vállalta; míg 2008. év végéig 110.400.000.Ft nettó összeget. Az alperesi ellenszolgáltatás fizetésének jogcíme bérleti díj volt, azt az alperesnek havi bontásban, részletekben - a megvásárolt műanyaggyártó „üzletág” szezonálisának megfelelően - eltérő havi összegben kellett megfizetnie. A szerződésben az alperes a havi bérleti díjakon túl vállalta, hogy a bérbeadott gépek maradványértékeként 2008. novemberében 2.300.000.Ft, míg 2008. decemberében 2.000.000.Ft vételárat megfizet. Az alperes késedelmes fizetése esetére a jegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű késedelmi kamatot kötötték ki. Az alperes a fizetési kötelezettségét 2007. tavaszától kezdődően nem teljesítette, majd - a 2007. szeptember 20. napján kelt ügyvédi felszólításra - 2007. október 1. napján tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Abban a 2007. szeptemberig lejárt 23.240.000.Ft megfizetését 2007. december 31. napjáig - ; míg a 2007. december 31. napjáig esedékes 8.512.000.Ft, valamint a 2008. évben esedékes 48.240.000.Ft (együtt: 56.752.000.Ft) megfizetését 24 havi részletfizetéssel vállalta. A tartozáselismerés ellenére fizetési kötelezettségének 2008. novemberétől csak 1.000.000.Ft erejéig tett eleget.

A felperes módosított keresetében 32.696.970.Ft tőke, valamint annak egyes részösszegei után eltérő időpontoktól meghatározott, a Ptk.301/A.§-ában meghatározott mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest elsődlegesen bérleti díj, másodlagosan vételár jogcímén.

Az alperes *ellenkérelmében* a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a felek között létrejött szerződés - annak okirati elnevezésétől függetlenül - nem bérleti, hanem tulajdon-fenntartásos adásvétel (Ptk.368.§. (1) bekezdés) volt. A felperes lényegében a teljes műanyaggyártó „üzletágát” ruházta át az alperesre, a gépekért, késztermékekért, alapanyagokért, technológiáért, know-how-ért kialakult teljes vételár 145.391.972.Ft volt, melyből az alperes 112.640.577.Ft-ot már kifizetett. A tulajdon-fenntartásos részletvétel valójában a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 3.§. (1) bekezdés c/ pontja, valamint 2. melléklete 11. pontja szerinti pénzügyi lízingszerződésnek minősült, amely - annak jogszabályba ütközése miatt - *semmis*. (Ptk.200.§. (2) bekezdés) A pénzügyi lízingszerződés megkötéséhez ugyanis hatósági (PSZÁF) engedély szükséges. Ellenkövetésként a Ptk. 210.§. (3)-(4) bekezdésére hivatkozással *megtámadási kifogást* is előterjesztett, állítva, hogy a felperes az átruházáskor hiányos tájékoztatással megtévesztette az alperest. Az átruházott üzletág ugyanis nem volt képes megtermelni az ígért, illetve elvárt hozamot. *Szavatossági kifogásában* - a kereset összege erejéig - árleszállítást igényelt, figyelemmel arra, hogy az általa megvásárolt üzletág, illetve annak egyes elemei értéke a kikötöttnél jelentősen alacsonyabb. Csatolta a megbízásából készített értékbecslést, amely szerint az átruházott műanyagipari gépek értéke 2007-ben összesen 35.000.000.Ft volt. Hivatkozott az olasz extruder gép, valamint az Arburg típusú fröccsöntő gép hibájára, valamint arra, hogy a felperes öt darab kishaszon-gépjármű helyett csak három tulajdonjogát ruházta át az alperesre.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott *ítéletével* kötelezte az alperest 32.696.970.Ft tőke, valamint annak egyes részösszegei után a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat

kétszeres szorzatának megfelelő mértékű késedelmi kamata és 2.900.000.Ft perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában elsődlegesen a felek közötti jogviszonyt a Ptk-ban nem szabályozott, atipikus szerződésnek minősítette, amely tartalmazza - az átruházott gépek esetében - a tulajdon-fenntartásos adásvétel (Ptk. 368.§. (1) bekezdés), valamint (a telephely ingatlana esetében) a bérleti szerződés elemeit is. Elvetette az alperes szerződés semmisségére vonatkozó kifogását, mivel a felek között nem a tipikusan három pólusú pénzügyi lízingszerződés jött létre. Rámutatott, hogy a Hpt. 3.§. (1) bekezdés c/ pontja és 4.§-a szerint csak az üzletszerűen folytatott pénzügyi lízingtevékenység az engedélyköteles, márpedig a felek közötti egyetlen ilyen jogviszony üzletszerűnek nem tekinthető. A megtévesztés jogcímén előterjesztett megtámadási kifogást (Ptk.236.§. (3) bekezdés) a megyei bíróság azért vetette el, mert az alperes szervezeti képviselője ("A") személyes előadása szerint az ügylet megkötése előtt a felperes ügyvezetője, "B" minden olyan gazdasági- és pénzügyi adatot a rendelkezésére bocsátott, amelyből megítélhető volt az átruházott tevékenység nyereségessége. Az alperesi szervezeti képviselő nyilatkozataiból a megyei bíróság kiemelte, hogy előadása szerint a felperes ügyvezetője megelőzőleg nem garantált biztosan eladható műanyagipari termékmennyiséget. A szavatossági kifogás vásárolt gépek forgalmi értékével kapcsolatos érvelését az elsőfokú bíróság azért tartotta súlytalannak, mert - egyrészt - az alperes 2008. december 31. napjáig úgy fizetett ellenszolgáltatást a gépekért, hogy azok a felperes tulajdonában maradtak; - másrészt - a felperes nem csupán a gépeket ruházta át az alperesre, hanem számos más egyéb szolgáltatást is nyújtott az alperesnek az ellenértékért. Az olasz extruder gép, valamint az Arburg fröccsöntőgép állított hibáival összefüggésben a megyei bíróság kiemelte, hogy azokat öt hónapon át az alperes kipróbálhatta; a kipróbált és beüzemelt állapotban történő átvételre a 2007. március 22. napján kelt szerződésben nyilatkozatot is tett. Ezért a felperes a Ptk.305/A.§. (1) bekezdése alapján a szavatossági felelősség alól mentesült. Utalt a bíróság "C" alperesi alkalmazott tanú vallomására is, amelyből következően az olasz extruderen más szerszámmal a gyártás folytatható volt, míg az Arburg gépet megjavították. Az öt kishaszon-gépjármű átruházására vonatkozó alperesi hivatkozást a bíróság azért vetette el, mert a 6/A/1 szám alatt csatolt iratában a szerződés tartalmának maga is csak három gépjármű átruházását tekintette.

Ez ellen az ítélet ellen az alperes terjesztett elő *fellebbezést*, elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és a kereset teljes elutasítása, míg másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése iránt. Jogorvoslati érvelése szerint az elsőfokú bíróság a felek között létrejött „szerződések egybefüggő láncolata” értelmezése során részben tévedett, mivel a bérletként nevesített szerződés a Ptk.207.§. (5) bekezdése alapján színlelt volt, melynek jogkövetkezményeit azonban az elsőfokú bíróság nem vonta le. Az alperes elsőfokú eljárás során előterjesztett érdemi ellenkérelméhez (6/A/1) csatolt A/7 szám alatti kimutatás tartalmazta a felperessel egyező akarattal meghatározott teljes 145.391.972.Ft vételárat, melyben egyes vételár-elemek túlzott mértékben kerültek meghatározásra. Hivatkozott arra, hogy a felperes által kibocsátott „bérleti díj” jogcímet feltüntető számlák „adó jogilag tartalmukban aggályosak”, azok alapján az alperesnek nem kellett ellenszolgáltatást teljesítenie, a felperesnek helyesbítő számlát kellett volna kiállítania, ameddig az alperes kötelezettként nem esett késedelembe. Így az elsőfokú bíróság az alperest késedelmi kamat megfizetésére sem kötelezhette volna. A megtámadási kifogása elutasítását a fellebbezésben

azért vitatta, mert az ügyletkötést megelőzően a felperes által átadott adatok nem tükrözték a reális és megalapozott árbevételt, a tényleges gazdasági helyzetet. Az üzletág működtetésével kapcsolatos teljeskörű tájékoztatás a szerződés megkötése előtt elmaradt. A felperes korántsem rendelkezett olyan mértékű piaccal, amely garantálta volna 2008. december 31. napjáig a kikötött vételár megtérülését. Az elsőfokú ítéletben kiemelt közös üzemeltetés időszaka a 2006. november - 2007. márciusa közötti hónapok az építőipari termékek vonatkozásában holtsezon, ezért a kereskedelmi piac felmérésére nem alkalmas. Az utólagos termelési adatok és a piaci partnerek vásárlási kapacitása azt igazolta, hogy a felperes jelentős körülményeket hallgatott el az alperes elől. Azt ugyan a fellebbezésben nem vitatta, hogy a felperes szervezeti képviselője bizonyosan elérhető árbevételt nem garantált, azonban az alperest arra biztatta, hogy az üzletágot vásárolja meg a jelentős ellenérték fejében, mivel annak működtetése képes kitermelni rövid időn belül a vételár teljes összegét. Ez olyan közös téves feltevés volt (Ptk.210.§. (3) bekezdés), melyet az elsőfokú bíróság nem vizsgált. Sérelmezte a megbízásából eljáró értékecselő magánszakértői véleményének figyelmen kívül hagyását, melyben meghatározott értékeket össze kellett volna vetnie az elsőfokú bíróságnak az üzletág összes többi elemével. Így lehetett volna érdemben határozni a hibás teljesítés és árleszállítás kérdésében. Fenntartotta azt az állítását is, hogy az olasz extruder gép és az Arburg fröccsöntőgép hibás volt, melyről az alperes a közös üzemeltetés során a Ptk.305/A.§. (1) bekezdése szerint nem szerezhette tudomást. "C" tanú vallomásából kitűnően ugyanis a közös üzemeltetés során a felek ezeket a gépeket nem használták. Kifogásolta "D" tanú vallomásának figyelmen kívül hagyását, melyből kitűnően a felperes felróható magatartása miatt vesztett el egy jelentős vevőt az alperes. Változatlanul fenntartotta az igazságügyi- és könyvszakértő kirendelésére, valamint tanúk ("E", "F", "G" és "H") kihallgatására vonatkozó indítványát.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett része helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felek közötti szerződés teljes üzletág értékesítésére vonatkozott, a felperes a számlák összegét és jogcímét az alperes kívánságára határozta meg. A pert megelőzően pedig az alperes a számlák jogcímét, illetve összegét nem kifogásolta. Az állított megtévesztő magatartásával kapcsolatban kiemelte, hogy az alperes alkalmazottja, "C" négy hónapon keresztül termelés közben próbálhatta ki a gépeket. Az alperes megkapta a felperes valamennyi kívánt könyvelési iratát, megválaszolatlan kérdés nem maradt.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül (Pp.253.§. (3) bekezdés) megállapítva, hogy a fellebbezés nem alapos. Az elsőfokú bíróság a fellebbezési eljárás során is irányadó tényállást a bizonyítékok okszerű, gondos mérlegelésével (Pp.206.§. (1) bekezdés) állapította meg és abból érdemben is helytálló jogkövetkeztetésre jutott.

Egyetértett az ítélet tábla az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy a felek között atipikus, több szerződéstípus elemeit kombináló megállapodás jött létre a felperes műanyagipari termelő tevékenysége, „üzletága” átruházására, melyben domináltak a

tulajdonfenntartásos adásvétel (Ptk.368.§. (1) bekezdés), illetve - a felperesi telephelyet illetően - a helyiségbérlet szabályai.

A fellebbezés érvei megítélésénél abból kellett kiindulni, hogy a 2007. október 1. napján kelt levelében az ügyvezető által képviselt alperes a tartozását elismerte, így a Ptk.242.§. (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a tartozás nem áll fenn, az bírósági úton nem érvényesíthető, illetve a szerződés érvénytelen. (Pp.164.§ (1) bekezdés)

A több okiratba foglalt (az alperes megnevezése szerint) „szerződések egybefüggő láncolata” csupán amiatt nem színlelt (Ptk.207.§. (6) bekezdés), mert annak elnevezése eltér a valóságos szerződési tartalomtól. A Ptk.207.§. (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a színlelt szerződés semmis; ha pedig az más szerződést leplez, a szerződést a leplezett szerződés alapján kell megítélni. Eszerint valamely színlelt szerződés elbírálásánál nem elnevezésből (külső alakból), hanem a felek valóságos szerződési akaratából kell kiindulni; nem a színlelt, hanem a valóságos szerződés az irányadó. (XXV. számú Polgári Elvi Döntés V. pont) Önmagában tehát a szerződés leplezett volta (különösen: az elnevezés téves avagy színleges megjelölése) nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. Másfelől: az alperes az elsőfokú eljárás során a felek közötti szerződés színlelttség miatti semmisségére nem hivatkozott, így ennek ténye - annak alapossága esetén sem - hozható fel a másodfokú eljárásban a Pp.235.§. (1) bekezdése tiltó rendelkezése folytán.

A felek közötti szerződés érvényes létrejöttét nem érintette az sem, hogy a felperes által kibocsátott számlák (az általános forgalmi adóról szóló korabeli, 1992. évi LXXIV. törvény (Áfa.tv.) 43.§. (1) bekezdés a/ pont), a követelt ellenszolgáltatást nem a helytálló jogcímen (a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 166.§. (2) bekezdés) tüntették fel. Az adójogi jogszabályok, valamint azok megsértésének jogkövetkezményei ugyanis csak az adózó, adófizető és az adóhatóság egymás közötti közigazgatási jogviszonyára vonatkoznak, a szerződést kötő felek egymás közötti, relatív szerkezetű jogviszonyára azonban nincsenek kihatással. (BH 1990/264., BDT 2003/827.)

A megyei bíróság az alperes megtévesztés jogcímére (Ptk.210.§. (4) bekezdés) alapított kifogását (Ptk.236.§. (3) bekezdés) is helyesen vetette el. A per vitelére (illetve: a fellebbezés előterjesztésére) jogi képviselőt meghatalmazó alperesi szervezeti képviselő, "A" ügyvezető személyes előadása (13. tjk. 6-9. oldal) részleteiben cáfolja a jogorvoslati kérelem tévedésbe esésre vonatkozó okfejtéseit. Eszerint a felperes ügyvezetője, "B" körütekintően próbálta tájékoztatni az alperest [„nem volt olyan adat vagy egyéb információ a felperes korábbi pénzügyi, gazdasági helyzetét illetően, amihez nem jutottam volna hozzá, ha kíváncsi lettem volna”. (13. tjk. 7. oldal 1. bekezdés)]. Az alperes ügyvezetője arra is kitért, hogy a "B" ügyvezető által képviselt felperes „megelőzőleg nem garantált biztosan eladható mennyiséget” (13. tjk. 7. oldal 3. bekezdés), tehát nem ígért az előállítható műanyagipari termékekkel biztosan elérhető hozamot. A hozamra, nyereségre vonatkozó felperesi ígéret hiányában abban maga nem is lehetett tévedésben, így az alperes kifogása közös téves feltevés (Ptk.210.§. (3) bekezdés) jogcímén sem lehet alapos. A szerződéskötéskor a felek által is bizonytalannak tartott jövőbeni esemény valamely szerződő fél számára kedvezőtlen alakulása a megtámadás alapjául nem szolgálhat.

Az alperes árleszállításra irányuló szavatossági kifogása (Ptk.308/C.§.) körében az ítéletábra előjáróban azt jegyzi meg, hogy az objektív alapú szavatossági jogok (Ptk.306.§. (1) bekezdés a-b/ pontjai), valamint a Ptk-ban meghatározott egyes érvénytelenségi okok (így: a feltűnő értékkülönbség /201.§ . (2) bekezdés/ törvényi tényállása) egyes tényállási elemei az igényérvényesítő fél perbeli érdekeinek megfelelően tetszőlegesen nem vegyíthetők. Ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy csupán az alperes által csatolt magánszakértői véleményben kimunkált gépértékek alapján nem lehet következtetést levonni a felek közötti szerződés hibás teljesítésére, mivel az nem csupán gépek, hanem több más szolgáltatás átruházására is irányult. Helyesen alkalmazta a megyei bíróság a felek közötti jogvitában a Ptk. kötelezettet szavatossági felelősség alól mentesítő 305/A.§. (1) bekezdését is. Eszerint, ha a jogosult a hibát a szerződéskötés időpontjában ismerte, vagy azt ismernie kellett, a kötelezett mentesül a szavatossági felelősség alól. Az idézett törvényi rendelkezés a korábbi szabályozáshoz képest lényegesen növeli a dologszolgáltatásra irányuló szerződés jogosultjának kockázatát és felelősségét. Használt dolog megtekintett állapotban történő vétele esetén az „ismernie kellett” törvényi kitétel azt jelenti, hogy a vevő mindazon hibák ismeretében kötötte meg a szerződést, amelyeket a kellően gondos, ésszerű eljárása mellett felismerhetett. (Így: Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.20.399/2006/7. szám, Pfv.VII.20.781/2008/5. szám, Győri Ítéletábra Pf.IV.20.043/2006/4. szám) A konkrét esetben az elsőfokú bíróság által helyesen mérlegelt bizonyítékok szerint a felperes a 2006. november 1. - 2007. március 31. napja közötti időszakban az alperes alkalmazottját, "C"-t betanította az átruházott gépek kezelésére. (18. tjkv., "C" tanú vallomása) Az ezen időszak alatt közös gyártás során az alperes a fellebbezésben kiemelt olasz extruder gép, valamint az Arburg fröccsöntőgép kellékeit, tartozékait, azok esetleges fogyatékoságait a megfelelően gondos eljárás mellett megismerhette. Ezért a felperessel szemben a Ptk.305/A.§. (1) bekezdése I. mondatából következően eredménnyel szavatossági igényt nem érvényesíthet.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az alperes az elsőfokú eljárás során az említett extruder- és fröccsöntőgép konkrét kellékhibáját és az annak folytán alkalmazandó jogkövetkezményt (a kért árleszállítás mértékét) nem jelölte meg. A fellebbezési tárgyaláson ugyan az alperes jogi képviselője a bíróság kérdésére mindezeket közölte, azonban ez a tényállás-kozlés a Pp.235.§. (1) bekezdése tiltó szabálya folytán már nem vehető figyelembe. Ugyanakkor a Ptk.306.§. (1) bekezdés b/ pontja szerint az árleszállítás ún. második lépcsős szavatossági jog, melyre vonatkozó igény esetén (még ha azt kifogásként is terjeszti elő a jogosult) a félnek ki kell térnie arra is: mely tények miatt nem gyakorolhatja az elsőlépcsős (Ptk.306.§. (1) bekezdés a/ pont) szavatossági jogait, a kijavítást illetve kicserélést. A perbeli esetben az alperes az erre vonatkozó ténybeli előadását szintén elmulasztotta.

Végül: a felperes által nyújtott szolgáltatással szembeni ellenszolgáltatás esedékességét nem érintette, hogy a felperes által kibocsátott számlákon a felek tényleges ügyleti akaratától eltérő jogcímet tüntetett fel. (GK. 66. számú állásfoglalás I. pont) Ezért az alperes a felek közötti szerződés tényleges tartalma szerint, a vállalt fizetési határidőtől kezdődően tartozik késedelmi kamattal (Ptk.301.§. (1) bekezdés) a felperesnek.

A fellebbezés eredménytelen volt, ezért a Pp.78.§. (1) bekezdése alapján az alperes viselni köteles az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 900.000.Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, valamint a felperes másodfokú eljárásban felmerült, ügyvédi munkadíjból perköltségét. Ez utóbbi összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§. (2), (5)-(6) bekezdései alapján az áfával növelt 622.300.Ft-ban határozta meg.

G y ő r , 2012. január 11.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: